

Atsakymai į papildomus rinkos dalyvių komentarus dėl metodinių gairių dokumento

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas komentarą
1	Operatorius pateikė pastaba atnaujinti dokumento turinį	Turinys atnaujintas naujausioje dokumento versijoje
2	Operatorius pateikė komentarą, jog 2.6 skyriuje turėtų būti išskaidyti teikimo modeliai į dvi variacijas: optinę, kai telefonas jungiamas prie Optinio terminavimo+keitiklio+CPE, ir varinę, kuri pas jus pateikta ODF/MDF.	2.6 skyriuje esanti „Figure 3: Changes in network architecture.“ schema atnaujinta ir pateikta naujausioje dokumento versijoje. Taip pat norime atkreipti dėmesį, jog metodikoje naudojamas Customer premise equipment apima tiek keitiklį, tiek maršrutizatorių.
3	Operatorius pateikė komentarą, jog CPE turėtų būti įtrauktas į trumpinių sąrašą.	Trumpinių sąrašas atnaujintas naujausioje dokumento versijoje įtraukiant „CPE“ trumpinį.
4	Operatorius pateikė komentarą papildyti naujojo tinklo aprašymą, esantį 2.6 skyriuje, įtraukiant CPE kaip būtinajį elementą.	Naujausioje dokumento versijoje atnaujintas naujojo tinklo aprašymas įtraukiant CPE elementą, kuris reikalingas teikiant paslaugas optinės prieigos atveju iš „Access Ethernet Switch“ – esant P2P technologijos prieigai, „Optical Line Terminal“ – esant GPON technologijos prieigai.
5	Operatorius pateikė komentarą, jog pasigenda schemos, kuri pavaizduotų viso modeliuojamo tinklo topologiją.	Modeliuojamo tinklo topologijos schema įtraukta į 2.6 skyrių naujausioje dokumento versijoje. Šioje schemoje atnaujinta prieiga vartotojų papildant GPON ir P2P technologijomis, kur naudojami OLT ir Access Ethernet Switch. Taip pat viduriniojo lygmens „Local Node“ įranga pakeista į Aggregation Edge Ethernet Switch.
6	Operatorius pateikė komentarą, jog komponentų lentelė turėtų būti papildyta „IMS core - Service card - Type x - service delivery AS“ komponentu, kuris reikalingas tokių funkcijų kaip NP, pypsėjimui, informavimu apie abonentų neveikimus valdymui.	Papildyta dokumento komponentų lentelė. Komponentas įtrauktas į modeliavimą.

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas į komentarą
7	Operatorius pateikė komentarą, jog komponentų lentelė turėtų būti papildyta „IMS core - Service card - Type x - DNS server“ komponentu, kuris yra privaloma IMS dalis leidžianti nustatyti, kur yra abonentas platformoje.	Papildyta dokumento komponentų lentelė. Komponentas įtrauktas į modeliavimą.
8	Operatorius pateikė komentarą, kad reikėtų pakeisti NC grupės MGW-POI pavadinimą į MGW/MGC-POI.	Siekiant paprastumo paliekamas NC kategorijos pavadinimas „MGW-POI“. Tačiau reikia atkreipti dėmesį, jog tai nereiškia, kad nėra modeliuojami MGC ir N-SBG. Media Gateway, kuris modeliuojamas prie kiekvieno IP router, šalia jo modeliuojami taip pat MGC bei N-SBG.
9	Operatorius pateikė komentarą, jog 6.3 skyriuje telefonijos paslaugoms turėtų būti visur maršrutizavimo faktorius 2, nes visi balso skambučiai turi keliauti per SBG, kad būtų kontroliuojama kokybė ir skambučio tinkamas nutraukimas sutrikus duomenų perdavimui (tiksliai apskaita).	SBG atlieka tik signalizacijos funkcija, ir tai reiškia jog pats paslaugų srautas neina per šį elementą. Taip pat norime pabrėžti, jog vidiniai skambučiai turi maršrutizavimo koeficientus 2, o kitus faktorius, mūsų pateiktoje lentelėje „Routing Factors“, nematome pagrindo keisti.
10	Operatorius pateikė komentarą, jog 6.5 skyriuje turėtų atsirasti analogiškas vario ir optikos atskirimas, bei CPE.	Naujausioje dokumento versijoje, 6.5 skyriuje esančioje schemeje „Figure 10. Transition from PSTN to NGN and place of MSAN/OLT/Access Ethernet switch“ atnaujinta prieiga, išskaidant ją į optiką ir varį, kur vario prieigos aptarnaujamos MSAN elementu, o optikos, priklausomai nuo naudojamos technologijos, GPON ar P2P, aptarnaujamos OLT arba Access Ethernet Switch įrangos.
11	Operatorius pateikė komentarą, jog lentelėje 7, turėtų atsirasti SBC ir MGW, CPE elementai, kaip ir ankstesnėse schemose.	Naujausioje dokumento versijoje lentelė 7 papildyta atitinkamais elementais.
12	Kodėl IMS numatytos tik vieno tipo vartotojų licencijos (subscriber). Kodėl nevertinamos verslo, srauto (trunk) licencijos?	Modelis numato tiek vartotojo (angl. „Subscriber“) tiek srauto (angl. „Trunk“) licencijas. Tačiau vertinamos yra tik tipinių vartotojų licencijų sąnaudos. Verslo licencijos, suteikiančios papildomas pridėtinės vertės paslaugas, nėra įtraukiamos į didmeninių paslaugų sąnaudų apskaičiavimus, nes šios sąnaudos turėtų būti padengiamos mažmeninių paslaugų pajamomis.

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas į komentarą
13	Operatorius išreiškė poreikį papildyti VoIP kodekų apibrėžimą šiuo sakiniu „Only G.711 A law will be used for proper interoperability with legacy services and quality assurance similar to PSTN assurance.“	<p>VoIP kodekas yra parenkamas paties operatoriaus užpildant klausimyną, A3 lape, 39 eilutėje. Galimi kodekai pasirinkimui:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ G.711 (64 Kbps) ▶ G.729 (8 Kbps) ▶ G.723.1 (6.3 Kbps) ▶ G.723.1 (5.3 Kbps) ▶ G.726 (32 Kbps) ▶ G.726 (24 Kbps) ▶ G.728 (16 Kbps) ▶ G722_64k(64 Kbps) ▶ ilbc_mode_20 (15.2Kbps) ▶ ilbc_mode_30 (13.33Kbps)

Atsakymai į papildomus komentarus dėl svertinių kapitalo kaštų dokumento

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas komentarą
Fiksuoto ryšio svertinių kapitalo kaštų dokumentas		
1	Kadangi pietų Europos šalių (Graikija, Portugalija) makroekonominė aplinka visiškai neatitinka Lietuvos situacijos (šios šalys faktiškai yra ant bankroto ribos), todėl šių šalių operatorių rodiklių įtraukimas į skaičiavimus smarkiai iškreipia WACC. Siūlome šių šalių į skaičiavimus neįtraukti	Kaip ir ankščiau buvome minėję, imant statistinius duomenis iš imties buvo naudojama mediana, kuri eliminuoja išimtis. Nepaisant to, sutinkame išimti Graikijos bei Portugalijos įmones iš imties. Norime pabrėžti, kad tai neturi reikšmingos įtakos galutiniam rezultatui.
2	Taip pat siūlome taikyti vienodus reikalavimus naudotinių duomenų imčiai skaičiuojant fiksuoto ryšio tinklo ir judriojo ryšio tinklo operatorių WACC.	Norime atkreipti dėmesį, jog tiek fiksuoto ryšio tinklo, tiek judriojo ryšio tinklo operatorių WACC nustatymui yra naudojami vienodi reikalavimai. Siekiant aiškumo dar kartą pakartoti atrankos kriterijai: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Įmonių duomenys viešai prieinami; ▶ Duomenų kiekis yra pakankamas; ▶ Duomenys yra statistiškai patikimi, nes jie buvo atrinkti vadovaujantis keliomis taisyklėmis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Standartinė paklaida mažesnė kaip 0,4; ○ R2 didesnis kaip 0,2; ○ Įmonės, turinčios daugiau kaip 40 statistinių duomenų taškų. Vienintelis reikalavimas įmonių imtims, kuris skiriasi fiksuoto ir judriojo ryšio WACC imties sudarymui yra atrenkamų įmonių pirminės veiklos, judriojo ryšio paslaugų teikimo ar fiksuoto ryšio paslaugų teikimo, proporcija bendrose įmonės pajamose. Fiksuoto ryšio įmonės atrenkamos su 35% ir daugiau pajamų iš fiksuoto ryšio paslaugų dydžiu, o judriojo ryšio įmonės atrenkamos su 86% ir daugiau pajamų iš judriojo ryšio paslaugų dydžiu. Šie pajamų lygių skirtumai atsirado dėl to, jog buvo siekta sudaryti reprezentatyvią įmonių imtį, kurios pagalba būtų apskaičiuotos reikšmingos WACC reikšmės.
3	Lietuva pagal optinių priedų skaičių pirmauja Europoje. FTTH diegimas paprastai susijęs su nemaža rizika, atsižvelgiant į dideles diegimo sąnaudas vienam namų vartotojui ir kol kas ribotą skaičių mažmeninių paslaugų, kurioms reikėtų geresnių charakteristikų (pvz., didesnio pralaidumo) ir kurias galima suteikti tik šviesolaidžiu (informacija iš „Komisijos Rekomendacija dėl naujos	Mes sutinkame, jog specifinės rizikos premija galėtų būti taikoma Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos fiksuotoje vietoje paslaugų rinkai esant poreikiui, nes RRT leidžia taikyti rizikos premiją. Tačiau šio projekto apimtyje yra kalbama tik apie pagrindinį tinklą, kuris nepasižymi prieigos tinklo veiklai būdinga rizika, todėl ji šiuo atveju nėra taikoma.

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas į komentarą
	<p>kartos prieigos (NKP) tinklų prieigos reguliavimo, 2010 m. rugsėjo 20 d., (2010/572/ES“). Vadinasi, mūsų šalies fiksuoti operatoriai investuodami į naujos kartos tinklą patiria papildomą riziką. Todėl siūlome įtraukti specifinę rizikos premiją, susijusią su šviesolaidinio tinklo diegimu 3 - 4%. Koeficientas pagrįstas skaičiavimais, kurie buvo atlikti nustatant Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos fiksuotoje vietoje paslaugų kainas: skaičiuojant WACC šviesolaidinės infrastruktūros veiklai buvo įtraukta papildoma specifinės rizikos premija 4% (http://rrt.lt/lt/verslui/konkurencijos-prieziura/didele-itaka-turintys-hn5f.html).</p>	<p>Taip pat pastebėta tai, jog 2009 m. gegužės 7 d. Europos Komisijos Rekomendacijoje 2009/397/EB dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose tarifų reguliavimo ES (OL L 124, 2009 5 20, p. 67), kuri aprašo skambučių užbaigimo sąnaudų modeliavimo principus, nėra kalbama apie specifinės rizikos premijos, susijusios su šviesolaidinio tinklo diegimu, įtraukimą į skambučių užbaigimo sąnaudų modeliavimą.</p>
4	<p>Norime atkreipti dėmesį, kad šiuo metu yra dideli neapibrėžtumai makroekonominėje aplinkoje tiek Lietuvos, tiek tarptautiniu mastu, o skaičiavimuose naudojami istoriniai duomenys neįvertina šios rizikos.</p>	<p>Norime pabrėžti, jog svertiniai kapitalo kaštai yra skaičiuojami remiantis tarptautinėje praktikoje pripažintais principais ir BEREC (anksčiau ERG) rekomendacijomis. Taip pat naudojami penkerių metų istoriniai duomenys, kurie apima tiek ekonomikos pakilimus, tiek nuosmukius. Taigi tikime, jog šis WACC skaičiavimo būdas ir principai labiausiai atspindi makroekonomikos neapibrėžtumus.</p>
5	<p>Koeficientas Beta neturėtų ryškiai skirtis fiksuotam ir mobiliam ryšiui, nes visos kompanijos veikia vienoje rinkoje</p>	<p>Mūsų naudojami duomenys yra imami iš patikimų statistinių duomenų bazių, tokių kaip Bloomberg ir Capital IQ. Taip pat verta atkreipti dėmesį, jog įmonių beta faktorius yra nustatomas finansų rinkos. Šis faktorius atspindi ne tik su rinka susijusią įmonės riziką, tačiau ir su konkurencine pozicija, monopolijos buvimą, investuotojų lūkesčius ir kitus aspektus.</p>
6	<p>Taip pat buvo pateiktas vienas komentaras iš reguliatoriaus, jog įtrauktos įmonės Telenor ASA fiksuoto ryšio paslaugos pajamose sudaro tik 14% ir šią įmonę reikėtų eliminuoti iš imties</p>	<p>Sutinkame su reguliatoriaus pastaba. Įvyko techninė klaida ir ši įmonė yra eliminuota iš naudojamų įmonių imties.</p>
<p>Judriojo ryšio svertinių kapitalo kaštų dokumentas</p>		

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas į komentarą
7	<p>Šalies rizikos premija yra įtraukta į nerizikingų investicijų gražos normą atspindi šalies skolos (debt) vertybinių popierių riziką. Šalies rizika kapitalo (equity) rizikos normoje atspindi tiek nerizikingų investicijų gražos normoje, tiek akcijų rinkos rizikos premijoje (MRP-market risk premium arba equity risk premium). Skirtingos šalys turi skirtingą rinkos rizikos premiją (MRP). Išsivysčiusių, stabilių rinkos šalių akcijų rinkos premija(MRP) yra apie 5%. Lietuvos akcijų rinkos rizikos premija (MRP) yra didesne, Remiantis A. Damodaran skaičiavimais papildoma Lietuvos akcijų rinkos premija- 2,25%. (http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/ctrypre.html). Todėl BU-LRAIC skaičiavimuose prašome naudoti 7,25% Lietuvos nuosavo kapitalo rizikos premiją. Kitame žemiau prisegtame šaltinyje Lietuvos rizikos premija yra 7,9%. Taip pat prašau nurodyti šaltinį kur papildoma Lietuvos akcijų rizikos premija yra 0,5%.</p>	<p>Atsakymą norėtume pradėti nuo to, jog mūsų naudojami reprezentatyvūs šaltiniai, nustatant MRP vertę, yra: KPMG analizės dokumentas „Cost of Capital Study 2011/2012: Development in volatile markets“ ir McKinsey išleista knyga „Valuation: Measuring and managing the value of companies“. Šiuose šaltiniuose MRP vertė svyruoja apie 5%.</p> <p>Remiantis jūsų pateiktu šaltiniu, kur Lietuvos MRP nustatyta 7.9%, verta paminėti jog ši reikšmė gauta remiantis 7 apklausos atsakymais, kas nesudaro reprezentatyvios imties. Taip pat, šioje studijoje nustatyta Rusijos MRP reikšmė, remiantis 37 apklausos atsakymais, yra 6.5% - 7.5%. Akivaizdu, jog Lietuvos rinka yra mažiau rizikinga negu Rusijos, kas reikštų jog Lietuvos MRP negalėtų būti didesnis.</p> <p>Vadovaujantis kitu jūsų pasiūlymu pridėti Lietuvos šalies papildomos rizikos premija 2.25%, kaip Lietuvos akcijų rinkos rizikos premija (MRP) būtų metodiškai neteisinga, nes pagal A.Damodaran ši premija įtraukia tiek skolos (debt) riziką tiek kapitalo (equity) riziką. Citata iš A.Damodaran: „<i>While you can use these numbers as rough estimates of country risk premiums, you may want to modify the premia to reflect the additional risk of equity markets. You can estimate an adjusted country risk premium (Šiuo atveju Lietuvai A.Damodaran siūlo 2.25%) by multiplying the default spread(Lietuvos šiuo metu tai yra 1.5%) by the relative equity market volatility for that market (Std dev in country equity market/Std dev in country bond). I have used the emerging market average of 1.5 (equity markets are about 1.5 times more volatile than bond markets) to estimate country risk premium.</i>“ (http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/ctrypre.html)</p> <p>Taigi remiantis šia metodika, Lietuvos rizikos premija - 2,25%, kaip jau minėjome, įvertina ir skolos (1.5%) ir kapitalo (0.75%) rizikas. Kadangi nustatant nerizikingą investicijų gražos normą Lietuvos rizikos premija (1.5%) yra įtraukta, lieka papildoma 0.75% Lietuvos kapitalo rizika, kurią atitinkamai pridėsime prie minėtoje KPMG studijoje, kuri nagrinėja Europos</p>

Komentaro nr.	Rinkos dalyvių komentarai	Atsakymas į komentarą
		kapitalo rinkų papildomą grąžą, siūlomo 5% MRP. Atitinkamai toliau skaičiavimuose naudojama nuosavo kapitalo rizikos premija yra lygi 5.75%.